

שבת פרשת שמות, כ"ג טבת, מבה"ח שבט, ה'תשי"ט

ביאור בדרך אפשר

1 מִבְּחִינַת 'סוֹכֵב' שהוא בלי גבול שבא בתוך הגבול. שְׁהָרִי גַם
 2 ה'סוֹכֵב' הוא בְּגֵדֵר הַגְּבֻלָה וְהַתְּחַלְקוֹת כַּנִּל כפי שנתבאר לעיל
 3 בפרטיות עם המשלים והדוגמאות ממספר בני ישראל, חול הים והמלאכים,
 4 וְאֵילֹו הוּא יִתְבַּרֵךְ הוּא אֵין-סוֹף וְאַחַדוֹת פְּשוּטָה ללא כל
 5 'ציוור' והגדרה כלשהי. וְהֵינּוּ,
 6 המשמעות העמוקה של "אחדות
 7 פשוטה" היא שְׁעֵנֵן הָאֲחָדוֹת
 8 שוֹלֵל רִיבּוּי, וְעֵנֵן הַפְּשִׁיטוֹת
 9 שוֹלֵל הַתְּחַלְקוֹת, וְאִם כֵּן
 10 מוֹכֵן שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ לְמַעַלָה
 11 מִבְּחִינַת ה'סוֹכֵב'.
 12 וְזֶהוּ גַם הַבִּיאור הַפְּנִימִי של מֵה
 13 שְׁכָתוּב²¹ כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתֵי
 14 מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם. דִּהְיֵה יָדוּעַ
 15 בְּעֵנֵן מַחְשְׁבָה וְדִיבּוּר,
 16 שֶׁהַנְּבִרָאִים דְּעֵלְמָא דְאַתְפְּסִיא
 17 על הכתוב "ברוך ה' אלוקי ישראל מן
 18 העולם ועד העולם" אמרו בוורה:
 19 מעלמא דאתכסיא (עולם מכוסה)
 20 לעלמא דאתגליא (עולם גלוי). מוסבר
 21 על כך בתורת החסידות כי כשם
 22 שבעולם הזה יש "ים" שהוא עולם
 23 שהנבראים שבו מכוסים ויש "יבשה"
 24 שהיא עולם שהנבראים שבו גלויים,
 25 על דרך זה למעלה, להבדיל, יש דרגות
 26 גבוהות שבגלל הרוממות שלהם הן
 27 נעלמות ומכוסות ונקראות "עלמא
 28 דאתכסיא" ואילו האור האלוקי
 29 המצומצם שיורד ומתגלה לנבראים
 30 נקרא "עלמא דאתגליא" ועוד מבואר
 31 בחסידות שהנבראים ש"בעלמא
 32 דאתכסיא" נִתְהוּוּ מִבְּחִינַת
 33 הַמְּחַשְׁבָה העליונה, וּבְשִׁרְשׁוֹ
 34 "עלמא דאתכסיא" הוּא בְּחִינַת
 35 ה'סוֹכֵב' שהוא אור אלוקי נעלה
 36 מהתגלות. וְעַל זֶה על בחינת המחשבה העליונה נֶאֱמַר כִּי לֹא
 37 מַחְשְׁבוֹתֵי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם, שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ לְמַעַלָה גַם מִבְּחִינַת
 38 הַמְּחַשְׁבָה, הֵינּוּ לְמַעַלָה מִבְּחִינַת ה'סוֹכֵב' וכאמור לעיל
 39 שעצמותו ומהותו של הקדוש ברוך הוא נעלית ומופשטת לחלוטין גם מבחינת
 40 ה'סוכב'. וְלִכֵּן כִּיּוֹן שֶׁהַמַּחְשְׁבָה העליונה לא מוגדרת כלל בשום 'ציוור'
 41 ובשום הגדרה לֹא מַחְשְׁבוֹתֵי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם, ויש הבדל מאד מהותי
 42 בין המחשבה העליונה למחשבת האדם, להבדיל שֶׁמַּחְשַׁבְתְּ הָאָדָם הִיא
 43 בְּאֹפֶן שֶׁהָאָדָם נִתְפָּס בְּמַחְשְׁבָתוֹ, וכאשר מחשבתו עסוקה בדבר

ביאור בדרך אפשר

44 מסוים הוא 'תפוס' בכך דְּבִשְׁעָה שֶׁמַּחְשָׁב בְּשִׁכְלוֹ בְּעֵנֵן ההלכה
 45 האמורה במשנה וגמרא על שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטָלִית ויש ביניהם ויכוח למי
 46 היא שייכת, אֵינוּ יָכוֹל לַחֲשׁוֹב בְּעֵנֵן ההלכה האמורה במשנה וגמרא
 47 על הַמְּחַלִּיף פְּרָה שלו בְּתִמּוּר של חברו ונמצא עוברת בצידה ולא
 48 ידוע אם נולד לפני ההחלפה והעובר
 49 שייך לו או שנולד אחרי ההחלפה
 50 ושייך לחברו, כיון שאדם לא מסוגל
 51 לחשוב שתי מחשבות בבת אחת אֲבָל
 52 הוּא יִתְבַּרֵךְ כאשר הקדוש-ברוך-
 53 הוּא חוֹשֵׁב על משהו, כביכול, אֵינוּ
 54 נִתְפָּס בְּמַחְשְׁבָה וכמוכן לא יתכן
 55 לומר שהוא 'עסוק' ו'תפוס' במחשבה
 56 הוּו, וְהֵינּוּ לְפִי שֶׁהַמַּחְשְׁבָה
 57 אֵינָה בְּעֵרְכּוֹ כָּלֵל, ואין שום יחס
 58 והשוואה בין הקב"ה בעצמו
 59 והמחשבה וְלִכֵּן אֵינוּ נִתְפָּס בְּזֶה
 60 ואי אפשר לומר שהוא 'עסוק' ו'תפוס'
 61 בכך.
 62 וְהַגַּם שֶׁמַּצַּד אֶחָד הָרִי
 63 הַמַּחְשְׁבָה שֶׁלְמַעַלָה יֵשׁ לָהּ
 64 קִירּוּב וַיַּחַס לְעַצְמוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ
 65 יוֹתֵר מִיַּחַס מַחְשַׁבַת הָאָדָם
 66 לְהָאָדָם, נתבאר לעיל כי המשמעות
 67 הפנימית של הכתוב "לא מחשבותי
 68 מחשבותיכם" היא שהאדם עסוק
 69 ו'נתפס' במחשבה שלו, ואילו הקדוש
 70 ברוך הוא שהוא כל יכול וכלי גבול לא
 71 'נתפס' במחשבותיו (ויכול לחשוב
 72 דברים רבים בבת אחת) וזאת משום
 73 שאצל הקדוש ברוך הוא "המחשבה
 74 אינה בערכו כלל" וכיון שהיא רחוקה
 75 ממנו ואין לה כל יחס והשוואה אליו,
 76 ממילא אינו 'נתפס' בה. ועל כך יש
 77 לתמוה שלכאורה מצינו שאדרבה,
 78 היחס והשייכות של המחשבה
 79 שלמעלה אל הקב"ה היא בדרך קירוב, קשר ושייכות, יותר מהיחס של
 80 המחשבה שלמטה אל האדם שְׁזֶהוּ עֵינֵן זה של ההבדל בין למעלה ולמטה
 81 במידת הקירוב והיחס בין המחשבה לחושב עוֹד פִּירוּשׁ בְּמֵה שְׁכָתוּב
 82 כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתֵי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם, וההבדל הוּא שֶׁמַּחְשַׁבְתְּ הָאָדָם
 83 לֹא תִפְעַל מְאוּמָה, וְהֵינּוּ שֶׁהָאָדָם פּוֹעֵל ומשפיע על מה שחוץ
 84 ממנו רק עַל-יְדֵי דִיבּוּר וּמַעֲשֵׂה, ורק הם האמצעים שדרכם כוחות
 85 נפשו יכולים לפעול ולעשות, ואילו אצל הקדוש ברוך הוא גם המחשבה
 86 (כביכול) פועלת, וכיוון שסוף סוף הפעולות מתייחסות לעצמיותו של העושה